

# ХАЛЪМГ ҮНН

Советск Союзин Коммунистическ партин Халъмг танъгчин болн Элст балгъсна комитетсин, куч-кблсчнрин депутатрин Танъгчин болн балгъсна Советсин газет

№ 56 (2889)

1957 дж. июлин 25

Үнн 20 деншг

## Гермүд тосхлгъиг түргдүлхмн

Коммунистическ партъ болн Советск правительств суулин джилмүдт урдк-урдкасн даву-гъар тосхлтин кблмшт, нег улү амтн байдг гермүд тосххд онц ик оньган бгцхана, юнъгад гихлэ эдл-уушарн, блг-эдэрн элвг, эрдм-сургуларн ббдлсн советск олн-амтнд у-элвг, саяхн гермүд керглгдджанэ.

Советск Союзин Коммунистическ партин келн-амтнэ ленинск политикин нильчэр Халъмг танъгчч хэрү тогтсн уч-рар тосхлтин кблмш келгнэ, нег улү амтн байдг гермүд бэрлгнэ чинрн манд улм икдсн болдг. Хэрү, төрскн газрун нуудж ирцхаджэх халъмг өрк-бүлмүдиг баях гермүдэр күүстн тегх төр-мана танъгчин партиин организацин бмн зогсджах эрки төрмүдин негн болджана.

Тер учр деерэс 1957 джил, мана танъгчд урдн үзгдд

ордж одсн баянэ, наадкөн улл уга дуусгдхмн. Эн кблмшарн Западн район КПСС-н Халъмг обкомин болн куч-кблсчнрин депутатрин Советин танъгчин күүдгч комитетин Улан туг авсн.

Болв эн кблмшиг танъгчар бүкднэ авад келхлэ, сян гидж келдз большго, энүнд кесг ик дуту-дундс баянэ.

Улгүрн, Элст балгъснд 2-ч номертэ тосхлтин участок эн джил ноябрн 1-шинд дуусгдх 3-ч номертэ дундин школиг нам улин тавдз дуусад уга. Гостиниц яслгнэ кблмш берк гилг хашнгар кегддз йовна. Тосхлтин материалмуд, тер тоод модн, хадас болн нань чигн кергтэ юмс дуту болад, кесг гермүд дуусгдх болзган дуусгддяхш. Дакад 2-ч номертэ тосхлтин участкад кблгн уган учрар кблмшт таслвр гарлгнэ йир ик болв. Лдг ятхдан нег пар мөр хулддз

авхмн гисн кблмшчирин сельгиг участкан начальникн үр Семибратов хамринн ханхл авхш.

Балгъснд баях зярм ведомственн организацин тосхлт бас дегд хашнгар кегддз йовна, зярмсн нам кблмшан ода күртл эклад уга. Улгүрн автотранспортин контор 12 гер бэрх збвтэ, терунэс негнн чигн бэрэд уга, Автогнспортин конторин начальникн үр Чернов, парторганизацин сеглэтр үр Шманцарь эн кблмшэс бийсэн заагддяхана.

Амтс байдг гермүд бэрлгнэ Элст балгъсна Ленинэ нертэ колхоз (ахлачн үр Гончаров, парторганизацин сеглэтрн үр Кривоносоз) ард улддз йовна. Амтн байдг 5 гер бэрдж, ташр терн ик дуту-дундста.

Нань чигн дуту-дундс тосхлт олн, терүг цугтн бичад керг уга. Тосхлтд сян зунн сармуд бнъргдз йовчхана. Намрин серүн орхас урд амтн байдг гермүд бэрдж дуусцхак кергтэ.

Тосхачнр дунд социалистическ дбрлдэ делгүлдж, партиин политическ кблмш чанъггадз, тосхлтин кблмшиг эврәнн халэврт авх төр-танъгчин партиин болн советск организацин бмн тавгдджанэ.

## СССР-н эдл-ахун өсд-ж-өрг-д-ж-л-г-н-я зураг 1957 джилин түрүн оралд күцалгнэ диг

СССР-н эдл-аху өсд-ж-өрг-д-ж-л-г-н-я зураг 1957 джилин түрүн оралд күцалгнэ дигин тускар СССР-н Министрмүдин Советд баях Центральн статистическ управленъ сонъсхвр барт зарлв.

КПСС-н XX-ч хургин зааврас иштэггяр промышленностин кедж гаргьдг продукц 1957 джилин түрүн оралд збвэр бсв. Промышленностин цуг продукциг түрүн брал джил кедж гаргьх зура бүкддн СССР-ар 104 процент күүдгдв. Ниднин джилин түрүн браллэ дунъгцүлхлэ промышленн продукц гаргьлгн 10 процент бсв, тер то дотр негдгч кварталд—9 процент, хойргч кварталд—11 процент.

Средств производств гаргьлгн („а“ баг) 11 процент бсв. Эдлдг тоотиг гаргьлгн—8 процент.

Цуг союзн республикяр түрүн брал джилэ зура давулдж күүдгдв.

КПСС-н ЦК-н февральск пленумин болн СССР-н Деед Советин 7 сессин, промышленность болн тосхлт залгьна бурдальгиг цааранн яерулин тускар гаргьсн шиидврмүдэс иштэггяр экономическ болн административн райодт олн-амтнэ эдл-ахун 105 совет бурлагдв.

Совнархозмудин медлд бгдсн предприятия СССР-н промышленн продукцин цуг кемдженэс гурвн хувинь гаргьна, тер тоод цуг цб гаргьлгнэ, минеральн удобрень, металлургическ бгд-эд, паровой болн газовой турбин, автомашид 100 процент; 100 процент шаху нефть гаргьлгнэ; бгд-эд гаргьлгн 97 процент; арснас кегддг госн-башмг гаргьлгн 81 процент.

Эн джилин түрүн бралд производствиг шишлнэулгнэ, терүг аль-бис нарн машиггяр агслгнэ, кблмшин ик ашта шин оборудованьс дилддз келгнэ төрмүд цаарандан кегдв; производствд кблмшин цутхлннн шин янз ордулгнэ, ик кунд кблмшиг цаарандн күүддн машиггяр келгнэ, кблмшин йовудиг аль-бис нарн машиггяр агслгнэ төрмүд цаарандан кегддз, хуучрсн оборудованьсиг сольдз, нег кецтэггяр шинрүлв. Зугар нерадлгьтэ шин янзта машид болн оборудованьс, машид тосхлг промышленность торвр угаггяр гаргьлгэ эклв.

Селанэ эдл-ахуг хурдар бсгдз ббдлүлхмн гисн партин болн правительствин үүлдвркергиг күүдгч йовчхак колхозмуд, совхозмуд болн машинно-тракторн станцс 1957 джилин түрүн бралд селанэ эдл-ахун эдл-уш гаргьлгн улам цаарандн бсугдз-бргдзүл

лггярн збвэр кблмш күүдгч хачкв. Колхозмуд болн совхозмуд хаврин культур тарлгьна зурагын СССР-ар 105 процент күүдв. Буудн культур тардг газр нидн джилинлэ дунъгцүлхлэ, кус-дундур сай, 1953 джилинлэ дунъгцүлхлэ—23 сай гектар бсв. Энүг дахули, цагъан гүйрин буудт тардг газр нидн джиллэ дунъгцүлхлэ 7,5 сай, 1953 джилинкар болхла—21 сай гектар бсв.

1957 джилин түрүн бралдн орн-нутгт мал бсглгн бас ббдлв.

1957 джилин июль сарин негид колхозмудт болн совхозмудт баях олнэ малин тонь нимболна: ббдүн бод мал—39,3 сай толгъа; тер тоод үкрмүд—13 сай, гахас—31 сай, хбн болн ямад—111 сай толгъа. 1957 джилин июль сарин негид колхозмудт болн совхозмудт баях ббдүн бод малин тоот 1956 джилин июль сарин негид баяснлэ дунъгцүлхлэ 3 сай толгъа бсдз, гахас—5 сай 300 минъгн, хбн болн ямад—4 сай 900 минъгн толгъа. Колхозникудт, кблмшчнрт болн үулд церглэчнрин бийсинн малмудин тонь бас бсв.

Государственн зураггяр гаргьсн эн джилин түрүн бралд капиталн тосхлтд орх збвтэ мбнъгнэ кемджен (сметн үнар) 79 бум арслнэ болв, нидн джилин түрүн бралд капиталн тосхлтд орснас 12 процент үлү гидж ЦСУ-н занъглгннд келгддженэ.

Кунд промышленностьд гарх збвтэ мбнъгн бас збвэр бсв. Государственн гермүдин тосхлтд гаргьдг мбнъгн 39 процент, школмуд, больниц тосхлгннд болн бичкдүдин учрежденъс тосхлтд гаргьдг мбнъгн 20 процент бсв.

СССР-н эдл-ахун кблмшчнрин болн үулд церглэчнрин тонь 1957 джилин түрүн бралн чилгчд, ниднин джилин түрүн бралн чилгчлэ дунъгцүлхлэ 2 сай 100 минъгн кун бсв.

Советск Союзин кблмшчнрин болн үулд церглэчнрин олдг мбнъгн дундлад авхла, 1956 джилин түрүн браллэ дунъгцүлхлэ 5 процент бсв. гидж занъгллгнэ товчлгннд 1956 джилин октябрин негкелгддженэ. (ТАСС).

шинэс авн збвэр икар пенс бсв. Олгэ цагт Государственн пенс авчхн 17 сайас үлү кун.

Эн джил, бас урдк джилмүдлэ адл кблмшчнрт болн үулд церглэчнрт социальн страхованэ халхар бгддг мбнъгнэ дбнэ, социальн тетгүлин халхар бгдг пенсий, олн үртэ болн ганц бийтэ күүкд улст бгдг мбнъгнэ дбнэ, сургьульчнрин стипендий, бнъгяр бгддг эмнлгнэ халхин дбнэ, санаторн болн амрлгнэ гермүдг одх бнъгяр болн льготн үнар путевкс, бнъгяр сургьуль сурлгн болн медрлан ббдлүлгн болн нань чигн кесг зүсн тетгүл болн льготс государствас олн-амтн авб. Орал джилдн олн-амтн эн деер келгдсн тоотин халхар авсн ут-туршдан 97,5 бум арслнэ, эс гидж 1956 джилин түрүн брал джилинэр болхла 20 процент ик.

Колхозмудин кедж гаргьдг тоот бсдэ йовсн учрар колхозин олн-дундин эдл-ахугъас колхозникудт ордг хот-хоолин болн мбнъгнэ ору улм цаарандан бсглгн теткдв. Эн джилин түрүн бралд колхозникудт колхозас бгдсн мбнъгнэ ут тонь, ниднин джилин түрүн бралд бгдснэс, 6 бум арслнэ ик болв.

Кблмшчнрин, үулд церглэчнрин болн крестьян улсин мбнъгнэ орунэ бсдз йовч учрар брал джилд хадгьлгнэна кассд олн-амтнэ хадгьлулсн мбнъгнэ тонь 9 бум гар арслнэ бсв. Олн-амтн эд-тавр хулддз авдгн бас збвэр бсв.

СССР-н газадин ордулла хулд-гүулгэ келгнэ кемджен, 1956 джилин түрүн браллэ дунъгцүлхлэ, 18 процент бсв, гидж занъгллгннд заагддженэ. Газадин ордулла хулд гүулгэ келгн темдтаггяр бсв.

СССР-н эдл-ахун өсд-ж-өрг-д-ж-л-г-н-я зураг 1957 джилин түрүн бралд күцалгнэ диг, Советск государствин экономическ чидл-күн бсдз йовхиг, Алдр Октябрин 40 джилин ббниг, КПСС-н тууджлгдсн XX-ч хургин шиидврмүд күүдгч тоскар ноолдджах советск олн-амтнэ кучтэ брг-мдж өсд-жахиг медүлджанэ.

## „Молодой ленинец“—газетин Күндлгнэ доскад орулгдв

„С-6“ марка комбайнар 343 гектар тарэ хадад, 3759 центнер буудэ цокдз авсн Халъмг танъгчин Степной МТС-н комбайнер Николай Азаровин агрегат тарэ хурадж авлгнэ социалистическ дбрлдэнд орлад багчудин ком-

байнсин агрегатс заагт түрүн нег орминэ эзлв.

Баахн наста комбайнер Н. Азаров тарэ хуралгннд үзмджтэ сян кблмш кесн тбладн ВЛКСМ-н крайкомин тогтаврар, „Молодой ленинец“ гидг крайин комсомольск газетин Кундтэ доскад орв.

## 51 шин гер бэргдв, 30 герт күрм кирпич белдгдв

Западн района Сталинэ нертэ колхозд бсн-босн газрун 100 шаху халъмг өрк-бул нуудж ирцхав. Колхозин ахлад Дзюба Иван ирсн амтст баях гермүд олдж бгдэ, меддг-чалдг кблмштн орулдж кблгддженэ.

1957 джилд колхозин зураггяр 85 гер бэргдх баясн.

Болв Дзюба тосхлтин кблмшт килмджен бсн учрар, 51 халъмг өрк-бул шин бэрсн у, сарул герт орцхачкв. Зурагъан күүдхн эрдк, колхозин пропраб үр Медра кирпич цоклгнэна бригадс бурдггьад, гучн гер бэрх дунъгэ кирпич цокулдз, терз үудинь белдүлж баянэ.

БОЛИН. Мирлэ.

# Тара хурадж авлгъна болн малин хот бeлдлгъна даалгъвран болзгтнь нүцачкввдн



## Революционер Отхна Ходжа

Приютненск района колхозмудин болн совхозмудин күч-көлсчнр ахр цагт, геелт уга-гъар тара хурадж авлгъар болн малин хот бeлдлгъар социалистическ даалгъвр авихала. Авсн даалгъвран күцэхин эрлд колхозмудин болн МТС-н комплексн бригаде хоорнд, совхозмудин ферме хоорнд социалистическ дорлдн кeгдл-ла. Солом скирдлгъан түрүн чиласн бригадт 1500 арслннга мбра батлгдла.

куужд улс көдлмшин үлгүр үзүлд, өдрин кемджягъан 150 процент кучаджачав. Эн джилд малин хот гидж 35 мингън тонн сән чиртә өвсн-солом бeлдлгдмн. Кировин нертә колхозин силос хадл-гънд эвран йовдг 3-н комбайн көдлдж йовна. 6 автомаши-гъар, "Беларусь" тракторар чирдг 5 тергар силос зөдгднә. Малин хот бeлдлгънә бригад силосин нүкиг 1—2 өдрин эр-гид дүүргәд, силос дардж йов-на.

Района совхозмудар болн колхозмудар малин хот бeлд-лгънд района комсомольск организац сән гидг дөнъ-тусан үзүлв. Тара хурадж авлгън эклдәд уга цагт эклц комсо-мольск организацар комсо-мольчрин хург кeгдәд, тара хурадж авлгъна болн малин хот бeлдлгънә гөрмүд күундәд, эн көдлмшт шунлтга кeвәр ордлгъна туск тодрха ши-дврмүд авгдла. Хөбнә төл ас-рлгънд, өвснә хадад болн тар-ра хуралгънд района центрәс 40 комсомольчр дангъин көд-лә. Эн комсомольчр цугтан көдлмшин түрүн нүүрт йовц-хана.

Солом хуралгъна көдлмш бүрднгибү сәанар Кировин нертә колхозд кeгдлжәв (ах-лачнь үр Т. З. Чудиков, эклц партийн организацин сeглә-трнь үр Ф. Т. Полонский). Коммунист И. И. Колеснико-вин комплексн бригадт дакад коммунист С. С. Жевагина тракторн бригадт солом скир-длгън тара экләд хадснас авн кeгдв. Июлин 12-т тара хуралгъан төгскәд, июлин 13-д солом скирдлгъан чиләв. Колхозникуд болн механизатормуд үүрмүд А. Довжаев, И. Скрипанов, Е. Савченко, Р. Гукова, В. Штоколов, Н. Яковенко, П. Джалгаев болн нань чигн кeсг улс скирд тәв-лгънд көдлмшин кемджягъан өдр болгън 150—170 процент күцәд, 5—6-д көлснә өдр олджахав.

Эвран йовдг комбайнсин машинистр үүрмүд Н. Годин, Д. Колесников, И. Павленко, өдр болгън 12—17 гектар си-лос хадна. Эдн, гурвн хонгин дунд 750 тонн силос халад, нүкнд дарв. Дакад, силос дар-ларн, ик-ик кемджәтәгъяр даргддж йовна, эннь чиртә сән болчаад, эдлхд амр бол-хмн.

Комсомольчир үүрмүд Ма-рия Шевченко, Мария Емелья-ненко, Надежда Савченко, Наталья Павличева ахта өдрин көдлмшин кемджягъан 150—180 процент күцәдхәгәд, социалистическ дорлднә түрүн орм эздлж йовцхана.

Эн бригадсин көдлмшин сән дамшт наадк бригадсар тар-хагдв. 2-ч болн 5-ч комплексн бригадсар көдлдж йовсн колхозникуд болн механизатормуд А. Клочко, А. Яков-лев, Н. Каранко, И. Петренко ахта көдлмшин кемджягъан 120—130 процент күцәдјәв. Солом скирдлгънд герин эзн 30—35 күүкд улс көдлдж йовб. Т. Лахнова, Н. Корчагина, А. Яковенко, П. Ткачева ахта

Кировин нертә колхозас үл-гүр авч Буденнә нертә колхоз малин хот бeлдлгъан бас му-бишәр бүрдәд йовна (ахла-чнь П. П. Кутников, эклц пар-тийн организацин сeгләтрнь И. М. Кулик). Эн колхозд со-лом болн өвс скирдлгън июль сарин 20-д төгсә.

Колхозин силос хадлгънд хойр комбайн көдлдж йовна. Комбайна машинист үр А. Ле-петюхин өдр болгън 12 гектар силос хадна. Июлин 17—18 өдрмүдт 400 тонн силос даргдв.

Маленковин, Кагановичин, Молотовин антипартийн багиг бурушадж гәәләд, Приютнен-ск района колхозникуд, МТС-н болн совхозмудин көдлмшчнр, сeләнә эдл-ахун специалистр хән малан улм икәр өсгдж, государствд мах, ноос, үс кeсг орулдж өгхәр социали-стическ дорлдә кедж йовцхана.

Мана района күч-көлсчнр, төрсн Коммунистическ партин болн Советск правительствин эргид улм баттагъар хамлдж, әмн болгъна тоод мах, үс, тос гаргългъар өбрхи цагин эргид Америкиг күчк советск олт-әмтнә төр күцәхд эвраннь тодрха дөнъ-тусан күргхн магъд уга.

### Догдн джил урд

## Петроградт болсн июльск үүдлдврмүд

1917 джилд Петроградт бол-сн июльск үүдлдврмүдт би ор-цлав. Тер үүдлдврмүдиг Цаг-зуурин правительствин өмнәс, түүнә политикн буршадж олт-әмтн кесмн.

сн пехотн полкин салдсмудт зәнъг күрчирм цацу, полк бү-клдән мигинд цуглрв. Ию-нин 18-д Цаг-зуурин прави-тельств салдсмудиг дәнә бол-ышго дәврлгънд көбсндн, эн полкин салдсмуд икәр буру-шалгъ кeцхәв. Кeсг олт улс митингд босдж үг кeлцхәснә дарунь, орн-нутгин йосн бук-лдән Советмүдин гарт орх зө-втә, Советмүд зүг олт-әмтнә ухан-седклиг үзүлдж чадхми гисн шиндвр авгдв.

вад, Таврическ дворец өрв би-ди. Литейн проспект тал хал-джигәд гарч йовснла бидн цацм буггъин а сонъсгдв. Тер-нь Невск болн Садовой ууль-нисин шуггуд йовсн көдл-мшчнрин болн салдсмудин ко-лонниг хаджасн юмн бәәдж.

демонстрациг зогсахмн гидж шиндвр авб. Демонстрацд 500 мингъ-гар күн орлсэмн.

Полк хәрү йовхд полкин ко-митет икәр түрдж, дәнә округ-ин штабас зөвшәл авб. Пол-киг тарадж уга кeх ик әәмшг гарв. Полкин комитетин ахлч түүрмд дүргдв. Намаг Лугу балгъснур туув.

Орн-нутгт тиигхд бәәсн по-литическ бәәдлг июльск үүл-дврмүдунъ-джитхәрнь онг-дарулв. Революцин төвшүнәр уралан йовлгъна цагнь төгъв. Хойр йосн орн-нутгт бәәсн төгсв. Меньшевикудин болн эсермүдин голгъач улсин дөн-нөкдәр цуг йосн орн-нутгт бая-чудин гарт өггдв. Контррево-люцин дәврлгън эклв. Больше-викудин парть болн энунә вождь В. И. Ленин бултх зө-втә болцахав.

Июльск демонстрациг дар-сна дарудн бичсн „К лозунгам“ гидг статьядан В. И. Ленин, контрреволюцион Цаг-зуурин правительствиг көбхин кертг зертә-зевтә бослгъ кeхиг бел-дхми гидж төр тәвсн болдг. „Ода йосиг төвшүн кeвәр авч большго. Йосиг ода гартан бә-рджәх дәнә улсә йилгъу ик ноолда кeгәд, тедниг диләд авч болхмн...“

Тингәд мана парть олт-әмгиг зертә-зевтә бослгъ кeлгнүр бeлдлгъ эклв.

**Ф. МАТВЕЕВ,**  
урдн көдлмшчнрин болн салдсмудин депутатрин Петроградск Советин депутат.

Полкд гарчах үүдлдврмүд улмар бeсәд, делгәд йовб. Пол-кин комитетин хург шулугъар кeв бидн. Таврическ дворе-цд Советмүдин ВЦИК хур-джаснд делегатд илгәгәд, зәнъг авх болдж шиндвр гаргъввдн.

Илгәсн делегат, полкин ко-митетин член бидн июлин 4 өрүн хәрү ирввдн. Эн хәрдж ирслә нег цагла Кшесинск дворецәс телефонар В. И. Ле-нин цагасн өмн бослгъ кeхәс эрт гидж кeлжәнә, болв олт-әмтн бослжәхиг хөрдж зөгсәдж эс болжасн учрар, ола джи-сәнд төвкнүн-төвшүн, бурдәм-дјтә бәәлд өгхин кертг терүг толгъләх кертгә гидж зааджа-на гисн зәнъг манур ирв.

Мана иолк вагонст ачгдәд, Петроград орв. Энүнд ирчкәд Измайловск проспектар, Садо-вой болн Невск уульцсар йо-

Көдлмшчнр болн салде улс-тингәд төвшүн кeвәр демон-страцд кедж йовсннь халгън бал-гъсна нань чигн газрар болс-мн. Гермүдин терзәс, өрк де-ерәс хацхав. Демонстрациг ха-гъәд тарах зура правительств өмнәснь кедж авад, терүнә өм-нәс офицерск, юнкерск болн хазгудин отряд тәвб. Алгдсн болн шавтсн улсин тонь 400 күү күрв. Болв демонстрац цаа-рандан зөгслго болад бәәв.

Коричной болн Шпалери ууль-нцсар йовад дворецд күрввдн. Салдсмудин дунд ик өргмдјтә йовд гарв. Всероссийск Цен-тральн Куцәгч Комитет цуг орн-нутгин йосиг эвраннь гар-тан автха гисн салдсмудин не-квирг келхәр мана полкин ко-митетин элчнр ВЦИК-н засе-дань болджасн өрәгүр орцхав. Болв уудән хаачкад, тедн ма-ниг орулсн уга.

Хөбннь оч, зәрм газрар сал-дсмуд болн красногвардейчнр контрреволюцд хәрү өгцхәснь манд сонъсгдв. Болв тедн хоор-ндан ни-нилицгъу эс болсар, ик гарута болцахав.

Цусн цаарандан асхрлгън би-чә болтха гисн учрар больше-викудин ЦК июлин донн асхм

болв чигн шивә харшлт болдм биш, чи бидн хойр советск олт-әмтнә чирәд эвраннь кү-цәх зөвтә кертән эркән уга тоомсртагъар күцәх зөвтәвдн.

Үр Отхонов Ходжа Багъ-Цоо-хр нутга күн битә, ниснь на-нас арв шаху ах билә, Со-ветск йосна төлә цус-махан әрвлл уга, үнн гол седкләрн зүтклж йовсн күн билә.

Отхонов Ходжа Шин Бал-гъсна подпольн коммунисти-ческ организац билә. Туунә өбрхи нөкдмүднә Далгъан Кө-вүда, Троян, Шаван Эрици, багъчудас студент Тохтан Ко-ля—Башлу сeлән деер әмән өсгн, бас чигн кeсг улс бәә-чәнә. Отхонов Ходжа Комму-нистическ партин зергләнд 1917 джил орла. Хальмг улс дотран нертә революционер Отхонов Ходжа билә. Эн революционер Цагъан-Амнә энгд хортнла дәәлддж йовад, 1920 джил амнәсн хагъцла.

Отхонов Ходжан неринь мөнькүрүдхин эрдк Михаил Иванович Калининә гарта тогтаврар Цагъан-Амн г-гоновск сельсоветд нерәдгд-сми. 1929 джил Уст деер От-хонов Ходжа бумб тәвсми.

Олна седкләс Отхонов Хо-джа хөбгъшго болсна нег күч-тә темдгнь ола эврә бийсиннь гаргъсн дун:

- Отггль болсн хургинь
- Отхна Ходжа толгъләнә,
- Отхна Ходжа толгъләхнә
- Олна төлә зүткнә.
- Ходжан галзн мбрн
- Холч хурдн мбрн
- Холч тоолврта Далгъан Көвүдә
- Хортн-дәәсән дарна.

Эн дун эндр өдр күртл өрч-зүркнәс, ухан-седкләс гарлго бәәнә, кeзәд чигн мартгдшго!

Дәәч пннгтән хандж, ода Алдр Октябрин 40-ч джилә өбн болджах замд, неринь сергәдж бичджәнәв.

**Я. С. НАТЫРЕВ,**  
1919 джиләс авн КПСС-н член,  
улан партизан, красногвардеец.

### Модн кезә ирхмб?

Яшукульск района „Лиман-ный“ совхозин хойрдг фермд төрсн газурн нүүдж ирсн хальмг улс олар бийсән гермүд бәрджәнә.

Ода деерән арв-гар гермүд бәргдкесн бәәнә, зүг модн уган учрар, дуусгдлж белн болго күләгдджәнә.

Эн совхозин директор үр А. В. Метла—модн ирхмн, мод өгх-вдн—гигәд мел өдр болгън келнә, тернь тосхлгънд тусан күргдж бәәхми уга.

**М. БОКТАЕВ.**

Депутатин тракторн бригад

Элстин МТС-н тавдгч тракторн бригадиг куч-көлсчирин депутатин Халымг таньгчын Советин депутат ур Ф.И. Савченко гарддж йовна. Бригадин көдлэчир дунд Алдр Октябрин 40-ч өднд нерэдсн социалистическ дөрлдан өргөр делгрдж баанә.

Энунә ашднь бригад юн чигн көдлмшәрн түрүн нуурт гарси, көдлдж йовна. Тәрә хуралгьна көдлмшиг бригад ийлгәән сәәнәр куцав. 10 хонгин эргцд бригадин механизатормуд 974 гектар газрт буудә хадад, цокдж авцхав. Дакад болхла, эн газрасн цугтагыаснь соломинь тракторар татад, хурах газртнь күргчкв.

Трактористр дунд болджәх дөрләннд өмн нуурт йовдж, чидл-кучән әрвллго көдлдж йовх улсин тонь өсәд йовна. „ДТ-54“ тракторт көдлдж йовх ур И. А. Ски-

данов тәрәнә көдлмш эклнәс авн 700 гектар газр хагьлчкв, тракторист П. Г. Ершов болхла—695 гектар хагьлчкв.

Бригадин механизатормуд тәрәнә газр ирх хаврт белдглгь ода эклцхәкв. 340 гектар газр хагьлгдкесн баанә.

Мана таньгчин колхозмудар болн совхозмудар малин хот болн мал үвлзлгьнд белдврнг нег сарин эргцд дуусхин төлә делгү көдлмш эклснд, тавдгч бригадин көдләчир колхозникудла хамдан шунмгыгар орлцдж йовцхана. Июлин 19-д солом хураглгьн эклв. Сара хонгин эргцд цуг соломинг болн хадсн өвсән күтцднь хурагыад, белддж авхвдн гидж механизатормуд даалгьвр авцхав.

А. ВЕЛИГУРИН, МТС-н радиотехник.

Буудә зөөлгьнд 8800 тонно-километр кев

Ори-нутгт буудә орулдж өгх зурагыан цагаснь урд куцагыад Яшалтинск района куч-көлсчир июлин 17-д ачта динлвр бәрцхәв.

Төрснә амбарт шин ургьцин нег сай 200 миньгьн пуд буудә өггдв.

Эн ачта динлвр куцагхд 6000 тонн буудә зөөгьад Элстин автоколонна шофермуд, әврәйк дөнь колхозмудг болв. Автоотрядин түрүн нуурт

йовгч шофермуд дунд баахн халымг көвүн Сергей Сергеевин нерн гарна. Тәрә хурасна нааран Сергеев „ЗИЛ-150“ гидг машингьар 126 тонн буудә зөөгьад, 8800 тоннокилометр кегьад, кесг зун килограмм бензи әрвлдж.

Сергеевиг уфрумднь шунмгыга, талдан багы наста шофермудт узмдж болм сән көвүн гидж келцхәнә.

В. ДЕМЬЯНОВСКИЙ, с. Яшалта.

Тәрә хуралгьн болн селәнә эдлахун эдл-уш белдлгьн

МАХАЧ-КАЛА, июлин 22. (ТАСС). Дагестана Плоскостн зона колхозмуд буудән культур хурадж авлгыан төгсцхәв. Тәрә хуралгьна болзгнь ниднин джилнәс хойр холван хасгдв. МТС-н икнькнь тәрә хурадж авлгыан 12 өдрин эргцд дуусв. Тәрә хадад уньгыачкад, дакад цуглулдж цоклгьн—ниднин джилнәс хойр холван ик болв. Селәнә эдл-ахун кесг артельмуд нег гектар тәрән болгынас 100-д болн 100-гар пуд буудә авцхав.

БРЕСТ, июлин 22. (ТАСС). Областин колхозмуд эртәр болдж боднцг хурадж авлгыан эклцхәв. Шин ургьцин кесг зун тонн боднцг потребкооперации белдлгьнә пунк-

тсд, балгысдудин магазидсн болн базрт орулдж өггдв. Кесг колхозмудар нег гектар болгынас 145—150 центнер боднцг авчана.

МИНСК, июлин 22. (ТАСС). Республикин селәнә эдл-ахун артельмуд олн джилә тәрмр өвснә экн гидж 60 миньгьгар гектар газрт тәрэгдсн тәрмр өвс ийлгьддж гаргьв. Эннь ниднин джилнәс хойр холван шаху ик. Белоруссин колхозмудар олн джилд тәрэгддг өвс хуралгьн эклчкв. Овс хурадж авлгьн нургьлдж комбайнар кегдкж йовна.

Клевр, тимофеэвк болн талдан чигн өвснә ургьцнь ниднин джилнәс ик. Теегт ургьдг өвснә эк цуглулдж белдлгьн бүрдәгддж йовна.

Номгьн Тенгь догдлад баәв. Оми энъ, ар энъ хойринь ундж авад эвцлцшго хойр маньгьс нур болв. Цагуур төмр кучәр элвгдән цагин хар маньгьс болх дәәсн, юмнд даньгьдад уга баатр улан маньгьс болдж советин цергиг Тенгь деегәр шахад гаргьх сам болв.

Олн маньгьс заагас онцрдж тасрад, цухрад гарсн төрски цергинь сұл харад, танк хамхлдж буугьан авси нег баатр энькр Тенгьин ар амьд тулад халдв. Түрүн танкин хадж хамхлад түумр кегьад шатав, хойрдгичинь бас галцог болгьв. Дәврәд ирсн немшин танкин колонн дәәвләд баәв, түрүн хойр танкан геечкәд, сүрдәд хорцхав.

Халымг кун хооран зулдж гардми биш!—гидж тер баатр хәәкрв. Күчтә дунь тег дундан дүүрәд одв. Ошәтнә газрар йовдг төмр чидлнь эн баатриг диилдж чадшго болад, теньгрәр төмр шовугьар туслнь түүг харвхд самолетс илгәв. Деерәс хур-мөндрәр асхрсн хагьрдг сумн баатрин хойр көлинь тас цокад оркв! Буугьинь балв цокв.

Амдәр хортнд кел бәрэгдшго әми андгьгаран куцагыад, Бумбини орна баатр улан галзн өвдгәрн мөлкдж ирәд, өвк болсн буурл Тенгьин өврт орв. Номгьн Тенгь цуси дольгагыар урсад, шуукрдж зөвүрлв.

Эн хамг тууль болдж медгднә. Тер баатр Джаньгьрин арви хойр бодньгин негнь болна. Зугар эн йовдл тууль биш, тер көвүн баатр биш. Иринь нег эврә нер-уста сержант—эгл дәәч. Тедн уүрәри эгл улс то-уга олн билә!

Халымг таньгчин өргн агьуд Тенгьәс экләд Иджл күргл. Агышас авн Аәдрхн тал, Көк Тенгьс көвәләд Элстд ирәд—то-уга олн толгыга, кеңс, сала-сартгуд. Тедниг Санчр темдгтә сәәнәр меднә, дәәнә хәалгьнь тер дам-өдлмәр дәврәд гарла. Теднәр дамджад кесг дәәлддж дәврлә, тедниг ташрлддж дәәснәс зулла.

Теегин нег көвәд, тнигхд, буурл Тенгьин өдр халымг кумни хәәртә урн алдршгсн нертә баатр Деликов Эрднә үклго мөнък нер авч зөргәрн туурла.

Халымг кун хооран зулдж гардми биш!—гидж укчиннь өмн келсн, үклго мөнък ода герәсн болсн үгнь Санчрин өрч-зүркнд халд. Тер зөрмг дуудврнь, туунә халун зүркн, хойр көлго үлдсн, цуслдан өбмсн аврлгто зөрмг цогцнь амдрәд өмньн боссн болдж үзгдв.

Аәдрхн деер, Агышин догшн бәрлдәнд орад шавтсн, түүнд нернь туурсн Санчр госпитальд кевтлә. Зөрмг баатрар Деликов Эрднә амнәсн хагыцсн цагас авн дала удан болад уга, болв туурсн бахмднжь мөнъкинд нерн болхми. Эндр өдр Санчрин седклд негн түрүн өдрләгьән әлл ивтркәгьәр орв. Эдн хойурн элдв энькр болцхадми. Эрднә Санчр хойр хамдан

Эцк, көвүн хойр

СЯН-БЕЛГИН ХАСРИН

„Эгл улс“ гидг повестин түрүн бөлг.

Өслә, хамдан нег школд сургуль сурла.

—Эрднә!—гидж экләд ганцхн амн үг келв, цааранднь үг келдж эс чадв. Уульв... Тегәд Санчрин уханд өшрлгьни андгыар эврән төрв. Наадк йовдлнь зайадар гилтә үүлв.

—Андгыар, үгдән күрхв... укнәв!—болдж зөвлнэгьта ут цагин эн агчмд уха туньгыадж хойрдгч үгән келв. Эн догшн агчмин зуур Санчрин толгыан усн буурлтад одв.

—Тасго, эвгә кун уурлдми биш!—гидж келсн үг нургьн тусдан соньсад, доран Санчр эргв. Омиәснь, баәсн бийнь цагыан, нүдндән пенсне зуусн эвтәкн өвгн аашсиг үзв. Толгыга, өргн, чирә күрглән тошилгыгьдлж хусгдсн, цәсн цагыан хувинасн йилгьрхш, Туунә сәәхн өнэгтә центькр хойр нүдннь юнла чигн ниилхш, джөблн, кенд чигн сана зовсн баәдлтә хәләцәрн онцрна.

—Дәрк мини, хәәмнь!—гидж келәд эврә усндән хойр гардад доктр орв. Санчр үкс усән дунд хургьндән орадж авад татад таслв. Нүдндән авч ирәд ширтәд хәләв. Тер усн бийиннь биш, куунә—буурл ордж оч. Болхла нег, минь эн шавта улсин эцк болсн өлзәтә өвгнә.

—Эн усн мини биш, тана усн. Автн уүгән, герәс кетн, намаг тәвгн. Буй эдлтн!

—Ююн? Хамаран?! Ягыад? Энтн, адрлгьн! Уга, уга...

—Буй эдлтн, эрсм болтхә! Бичә бурушатн, тәвгн, әмндм ортн!

—Шав эдгәд угалм, наадк негнь нам бүрдәд чигн уга. Болшго, сәәхән иньг, чадш угав, хәәмнь. Эс сурсчнь деер болх.

—Күндтә эмч! Мини шавин тускиг мартнй. Цандг болсн цусн дотран, хойр көл уга бийнь өвдгин нүдәрн ишкәд, әмән гартл Деликов Эрднә цергәсн буусн уга билә. Туунә өшә авхиг нанд ишлтн. Танаһс би эрджәнәв, таниг тер бас сурдж баанә. Туунә нернәс, эврә бийиннь седкләс төрски өргн теегән тер газдин алмсмудас, мääртсн өлн нохасас цеврлнәв гидж андгыаран, амн үгән өгч баәнәв! —гичкәд Санчр доктрин өмн өвдгн суудж киисв.

—Кемр, хәәмнь, мини эврәнм гарлцсн үрн болхла, уулинь бийдән даагыад, зөвшәрән өгх биләв. Мини көвүнд, учр уга...

—Тана көвүн бас талин нег эмчин өмн эн кевәр эрдж сурдж баәдг болх. Тууг би улу сәәнәр меднәв. Буй эдлтн, танаһс эргчм! Халымг дәәч әэджин өвр деер, эмнлгьнә герин таалмджд, эс гихлә эврә бийиннь өрк-булдән хоцрдг йовдл уга юмн. Туунә тәндг меддгнь кеер кеу дерләд, төрснә өшәтнлә сүүр бәрлддж йовад баатрин үкләр амнәсн хагыцдми. Тоомсрта эцк, тана көвүнтн намаг фронт орултхә гидж танаһс сурдж баанә!

—Би эврән, бүрдәд уга шавта баәтлнь, Сталинград харсхд йовулад сар болв,—гидж эклн тотхад келв.—Не-

гл бичкндк цаглари әдләр, гарч нааднав гиджәх метәр нанас сурв: „Папа, зөвшәр, чи сәнлмч, чамд би энькрв, чи бас нанд дуртач“ болад эрәд-сурла, тегәд ода үрнәсн хагыцвв. Зөрмг баатрар амнәсн хагыцв, үксн бийнь героинь нер зүүв. Витям!!!—гидж куунә өр көндрм кунькнсн бернин аистагыар келчкәд, доктр Санчриг таг теврәд оркв. Эн хойран баәдләр ямр шүлгч ягыдж сәәхн дуулхми болхв?! Тер дун тенгькән уга бахмдж болхми!.. Эдн хоорндан үг-дун угагыар улу тодрха седклән медлцв. Книгьән авхларн, әрә көндәсн гарин атхлтар, нүднә хәләцәрн негн-негән тәндхәв. Тер хамгиг нәәрүлдж тәндлүдг аргь нанд мел уга.

—Витя, сәәхән иньг! Шинәс әмрләд ирвч, хойрдад эцгәсн, зөвшәрлхинь сурнч, яяхар, ю кехәр? Укхәрий?! Уга, болшго. Оньгдан эцкиг үрн уга үлдәдж чадшгов! Мини көвүнд учр уга, төрски әәмшгтә баәсн цагт,—гидж акурхнар, утар татдж унтсн нөбртән келджәх метәр өвгн келв.

—Нанд эцк уга. Та минн эцкт! Амән харсад гархларн, өшәтнләрн дакн-дакн бәрлдхәр йовлав. Танаһс эрсм болг,—гидж Санчр зүткв.

—Лейтенант Очиров!—гидж гент доктр хату, эрул дуугьяр келв. Седклин зөвүрән мартв. Дунь нег мөслсн ухата болв.

—Цугинь би мелнәв, шавта улс зөбдг галтас кумн өврмәр әмд гарвт. Тер галтиг кишгос Сталинградн өбр шатадж чивәв. Тер йовдл кумнд соньсгәд уга... Аюл!.. Оньгдан ивтрхә үг олдж эс чадв.—Адусд тиим аврлгто йовдл гаргыад уга юмн!—гидж уг сүүлдннь келәд арагыан зуув.

—Эргчм болтхә тәвгн намаг! —Полковник Кирчман чамаг хәләнә,—гидж, сурсн үгинь төртән эс авсн баәдлтәгьяр доктр цааранднь келв.—Шавта улс зөбдг галт чивснә хөбн Аәдрхн күртл күнд шавта йовгыар гилтә ирләч. Эн хамгиг нанд гвардейск танкин зургыадгч бригадин командир полковник Кирчман соньсхв. Тер эврә бийнь бас күнд зөвлнэгьта баанә. Оцкдүр өдр туунә энькр үрн Ева күүкнь амнәсн хагыцсна туск соньсхвр ирлә. Ягысн ухата сәәхн кууки билә, мана Витялә хамдан сурч йовла!—гидж номгьн дуугьяр газагыан келв, дотран эвкдәд баәв.

—Эрднин төлә, Витя, Ева хойран төлә! Эрсм болтхә, өшәгьән авнав!—гидж уг сүүлдннь Санчр келв. Зун гарарн Санчриг доктр теврәд, бийнь толгыатагыинь хәрү кецәлдүләд, барун гарарн сохр кун метәр, чирә, маньна, халх, нүдинь илв. Илсн хургьдннь тус-тусдан көндрлдв.

—Куунә унн голарн сурдж баәх эрлгьнг орс куунә седкл тевчлго баәдж чадхй. Уга, тесдж чадшгов, буру гишгов... Көвүм, сәәхән иньгм, менд амгыулнь йов, керг-төбрән куца! —болад Санчриг теврәд үмсв.

—Ханджанав, эцкм!—гидж Санчр әәмдж келв.



ЗУРГТ: Элст балгысна темснә моднә эк бәглгьнә совхозни баахн наста агитатор Н. М. Тихонов көдлмшчир дунд газет умшддж өгчәнә. Астахова Раисини фото.

### Үс сәәнәр авчацхана

Приютненск района Кировн нертә колхозин 4-ч комплексн бригадт саалин 100 гар үкр бәәнә. Энүнд баахи берәд болн кууқд саалыч болдз көддлхәнә. Телн дотрас, кесг джиллин эргид саальчир болдз көдлджәх Никитенко Ольга Степановна сааджах үкрмүдән дегәд сәәнәр хәләдз, асрдж, үс икәр авчана. Никитенко Ольгин гарт саалин 12 үкр бәәнә. 1957 джилә зурань 11092 килограмм үс государствд орулдз өгхәсн, 10657 килограмм үс орулад өгчкв. Талданар келдз, үкр болгнас 886 килограмм үс саадж авч джиллә зурагъан 96 процент күңәв. Эн саалчыс Реброва Антонина Васильевна чигн далагъар үлдж иовхш. Саалин

12 үкр саадж, 11062 килограмм үс государствд орулдз өгх бәәнс, 9385 килограмм үс орулад өгчкв, үкр болгнас 779 килограмм үс авч, джилә зурагъан 84,4 процент күңәв. Саалчы Лиджиева Анна саалин 12 үкрәсн, үкр болгнас 749 килограмм үс авч, джилә зурагъан 81,2 процент күңәв. Эн саалчыр, „Амн болгна тоод мах, тос болн үс гаргългъар Америкн Соединени Штатсн дөрхн джилмүдин эргид күңхми“ — гисн эрки төр күңәхд чидлән нөл уга көдлдж, Алдр Октябрьск социалистическ революцин 40-ч өбн күртл джилә зурагъан күңәхәр шундз көдлджәхәнә.

**БОЛИН МЕРДӘ.**

### Цәәлгъврин көдлмш сәәнәр кегддженә

„Сарпа“ совхозин эклц парторганизация көдлмшчир дунд цәәлгъврин көдлмш сәәнәр кегдженә. Одахн энд шин нүүдз ирсн хальмг олн улс цуглрн хург болв. Совхозин өмн бәәх төрмүдин күңәхд шинәс ирджәх хальмг улс ямаран кевәр орджахин тускар болн теди ямаран көдлмш цаарандан кехин тускар, хург деер эклц партиян организацин сегләтр үр

Даргаев Улмдж доклад кев. Олн әмтид цаглань өгчәх сән зааврин болн сән цәәлгъврин ашнь совхозин күңәджәх көдлмшәсн үзгидн. Тосхлгъна зура эн совхозд йир сәәнәр кегддз бәәнә. Бөдүн улсла хамдан гермүд бәрлгънд баахи наста школин көвүд Манджин Гооджур болн Эрднин П. хойр сәәнәр шундз көдлджәхәнә. **ДАЛТАЕВ АЛЕКСАНДР.** „Сарпа“ совхоз.

### БАЙРИН КҮЧН

Приютненск района Приманьческ МЖС-д ирсн хальмгүд ик гидг байртагъар гер бәрлгънә көдлмшт көдлджәхәнә. Көвүд селән деер хаврас нааран 46 өрк-бүл нүүдз ирсн МЖС-н директор үр Стрижков Максим Николаевич сән гидгәр оньган өгч, цугтаднь бәәх гер олдж өгәд, тааста көдлмшть орулдз көдлджәнә. 1957 джилд МЖС-н зурагъар 30 гер бәрхин ормд 50—60 гер бәрхәр хамг тосхлтин материал белддз, үвл ирхәс урд чиләхәр шинддженә. МЖС-д көдлджәх хальмгүд үнн седклән өгч көдлджәхәнә. Шофер комсомолец Мучкан Буджгър ус збөдг машинд көдлдж, колхозин малмуд ус-

ар тетгсн деерән, гермүд бәрлжәх бригадсар зогсн уга ус збөдз, өдрә кемджәгъән 200—250 процент күңәнә. 16 өрәтә герин сүүр белдлгънд Ордга Шовгър, гидг 67 наста, дакад 63-та Авгнә Джиджә гидг хойр өвгн өдрә кемджәгъән 140—150-д процент күңәнә. Герин эрс тосхлгънд Гака Эрджан, Музран Чимд, Бондан Мирлуш, Лиджин Митя көдлхәнә. Эди көдлмшән кинән кевәр кедж, өдрә кемджәгъән 170—200 процент күңәхәнә. Терз, ууд кедгәр Бондан Петр гидг 64-тә өвгн көдлдж, өдрә кемджәгъән 180—200 процент күңәнә. **МУЗРАН ДӨГМД.** Көвүд селәнәс.

Редакци ирсн бичгүдәс

### ХООМА КИНОМЕХАНИК

Приютненск района Көвүд гидг селәнә клубд әмтид кино үзүлнә. Киномеханик Трушкин көдлмштән дегд хоома. Улгүрлхд, июль сарин 15-д „Поедино“ гидг кино үзүлв. Тер кино үзүлхәрн, күчр муугъар үзүлв. Кех көдлмшән эртәсн белдсмн уга, лентин чикни орасмн уга, тер учрар кино экләд үзүлснәс авн лентсн тасрад, кинод гарчах зургудин көлинь деешән хәләлгәд үзүлв.

Кинод ирсн улсд билет хулдхш, шуд мөнүгинь асад орулна, билет сурхла, уурлад көөнә. Газа гарад серүцәд ирхәр седхлә, дакад билет авгигәд орулхш. Аппаратиннь өбртәмк татна. Им хаджгър йовлиг уга кехд таньгъчин кинопрокатд үг өгчәнәвдн. **П. НАДБИТОВ.** Элт балгъсн.

### Эс барлгдсн

Юстинск района „Енотаевск“ совхозин хөбнәс, хаджгъар хургд ясна хөбн болн бас хаджгъар, хаму гемәс гетлгхар хө өбмүснә хөбн 95 толгъа хөн үкәд, дала олн хөн күнд гемтә бәәнә гидж бичсн үр Б. Болдыревн бичиг таньгъчин прокурорт шуудж хәләтхә гидж илгәләвдн. Мана редакци

бичгин хәрү прокурор үр А. Бжезовский иигдз соньсхв. Бичгт келгддженә тоот цугъар үнн болад, энүнд бурута совхозин малин эмч А. В. Лепехин болн совхозин веттехник Богряцев хойр заргъла харгъулгдсн деерән, эдн үксн хөбдиг хулддж авч совхозд орулдз өгчәнә.

# Газдин ордудар

## Карлови Варыд болсн кинофестиваль

КАРЛОВИ-ВАРЫ, июлин 22. (ТАСС). Нарт делкән 10-ч кинофестиваль Карлови-Варыд төгсв. Энүнд 40-гар орн-нутгуд киноискусстван үзүлхәв. Фестивалин ашнь зарлгдв. Негдч ик мөбрә „Харньгү сөбгъар“ гидг, индийск режиссер Радж Капурин гаргъсн фильмд өггдв. Әмтиә бәәдл джиргәлд эврәннй зәәгъән олдж авхар эгл куунә келт ноомдана тускар тер фильмд келдженә. Фильмин ах наадинь Радж Капур үзүлдженә.

Гурви ах мөбрән негинь „Өнд“ гидг, А. Зархи гаргъсн советск фильм авб. „Вулканмуд болн гейзермүдин орн-нутг“ гидг советск документальн фильм күндтә грамотар темдлгдв.

## Нарт делкәд эднлә әдл юмн уга

ЛОНДОН, июлин 22. (ТАСС). „Рейнольдс ньюс“ гидг газет түрүн халхдан, Советск Союзар эргдз йовад, шинкән хәрдж ирхәсн делегацин гардач Клайва Дженкинсин статья барлв. Эн делегац аэрофлотин көдлмшлә таньдтн гидж СССР-н авиационн көдләчирин профсоюзин ирхә гисәр Советск Союзд ирсн болдг. „Советск Союзин агъарин күчнй алдр икнй лавта үнн. Талин орн-нутгудин самолетсиг ик ардан үлджәксн самолетс“, — гидж статьядан Дженкинс нер өгч. Статьяган дахулдж советск гражданск самолетсн зург барлдж. Теднй: „Украина“ гидг турбореактивн самолет, дакад „ТУ-110“ гидг реактивн самолет. Эн самолетсн болн „Москва“, „Россия“ гидг турбореактивн самолетсн тускар Дженкинс бичдженә, терүндән эн самолетсла „әдл юмн нарт делкәд уга“ гидж тодлдж келдженә. Аэрофлотин гарлач улсла кесн күүндврн тускар бичхәрн, СССР-н болн Англй, Соединени Штатсн хоорнд шуд авиолиний гаргъхин тускар болхла, энүнд Советск Союз зөвтә болсн бийүв, наадк хойр орн-нутг кех сәнн угань нанд медгдв гидж зааджана.

## ПОЛЬШД СОВЕТСК ДААЧНИРИН НЕРИНЬ КҮНДЛЛГҮН

ВАРШАВА. Польшин өсдж-бослгъна өдр гидж келн-әмтнә джиргелин сән өдр болснд, Варшавд бәәх, дәәнд әмән өгчхәсн советск дәәчирин цогис оршагсн газр-мавзолей деер венокс тәвлгън болв. Польшин көдлмшчирин негдсн партия Центральн Комитетин, Польш Народн Республикин Государствени Советин, Польшин цергсн командованә, Польшин хотл балгъсна олн организацин нерн деерәс венокс тәвдв. Зер-зевәрн ах-дү болгчд нерәддз тосхсн памятникд, Советск Аәрмд ханлт өргдз кесн монументд болн Советск Аәрм Польшин хотл балгъсиг баатр кевәр сулдхснла нернь зәнүлгдсн газр болгънд венокс бас тәвдв. (ТАСС).

## Францин национальн хуртт босдз келәд „фашизмин үнр“ ивтрсн йосна проект гидж темдгвл.

Июлин 19-д Францин Национальн Хуртт ах бачм иштә правительствин йосна закона проектиг дөнүнджәх төриг иткулхин тускар министрмүдин советин ахлач Бурже-Монурин тәвсн төрәр гар өргдз шүүвр тогтагдв. Гар өргдз шүүвр кехиннь өмн парламентарск багин представителмүд эн төрәр ямаран ухата бәәхиг хург соньсв. „Независимые республиканцы“ гидг партия депутатнр, талдан чигн барун халхин депутатнр болн специалистнрн представительмүд маш бачм иштә полномочий батлхмн гидж нег дуугъар келихәв. Кесг олн депутатнр, тер дотр католикүд (МРП-н партияс), „социальные республиканцы“ болн пужадистнр эн төрәр икәр алмацджахан нуудж чадсн уга. Депутат-коммунист Баланке эн тәвгдлжәх йосна проектн өмнәс

Йосна проектән харсад Бурже-Монури цөбкн уг келснә хөбн национальн хурт гар өрглгънә ик зуугъарн правительствән иткджәх шиндвр авб.

Маш бачм иштә йосна закон проектәр цәәлгъвр өгчәгәд „Монд“ гидг газет бичдженә: „Правительств парламентәс некджәх некврни республикин тууджд түрүн болдз харгъджана... Францид концентрационн лагермүд бәрх, тер лагермүдт французмудиг бәрдж суулгъх зөв правительствд өгтхә“, — гидж неквр тәвдженә. Заргъин халхин хәләврәс правительств сулдарх седклән, олл-әмтн дунд эн правительств лавта ямаран седклтә бәәхнй эс медгдм әәмшг үзүлдженә.

## Исландск багъчудин делегац фестивалыд ирдз йовна

РЕЙКЪЯВИК, июлин 21. (ТАСС). Июлин 20-д исландск багъчудин делегац, тоогъарн 175 күн, Москвагъур фестивалыд гарч йовцхәв. Делегацин тоод 30 куунәс бүрдсн ду дуулдг баг, эврәннй келн-әмтнә би биилдг улс, Г. Ормаслева гарддз йовх багъчудин джаз-оркестр болн нашь чигн улс орджана. Фестивалыд үзүлгдх художествени гәәхулд гаргътха гидж исландск 9 багъчуд-зурач улс эврәннй зурсн зурган илгәхәв. Спортивн дөрлән-наади болхд исландск өбкнрин команд болн Гуннар гидг нернь гарсн өбк күн ордлхмн чигн. Исландск багъчуд фестивалыд йовджахин учрар, Нобелевск мөбрән лауреат, исландск бичәч Халлдор Лакснес „Пьодвильинн“ газетәр дамджулад, багъчудиг ни-ингинәр йөрәв.

Терүндән иигдз бичдженә. „Москвад болджах фестивалы, келәрн болн келн-әмтнә бәәдл-гарцарн иилгъвртә болв чигн, күмн-әмтнә багъчудин ни-негинь нарт делкән багъчудт үзүлх... Цуг нарт делкән багъчуд негәннй ухан-седклән меддз, ни-нициньгү бәәхин кергт динлдж болнго шивә бийдән тосхад, энүндән негдчкәд, бийсиннй хортлудин өмнәс нарт делкән дә кехәр, делкән багъчудиг дәәнә көлд үрәхәр седхәдг политиктә улсла зөрлхдн, эн ик чинр зүүдженә.“

Цуг орн-нутгудин баахи наста болн гольшг көвүд болн кууқд, мини ухан-седклм тәднлла. Багъчудин болн студентнрин нарт делкән 6 фестивалыд эврәннй йөрәлән илгәдженәв — гисн үгәр Лакснесин дуудвр төгсдженә.

## Берк йовдл

ПАРИЖ, июлин 22. (ТАСС). Франс Пресс агентствин зәнүгллгъәр болхла, Марей деревнөд бәәдг (Шаранта департамент) Бутен гидг баахи наста кууқд күн 13 сарин эргид 5 кууқд гаргъдж. 1956

джилин июнь сард икрлдж — көвүн кууқн хойр гаргъдж, дакад эн джилин июль сарин 20-д гурви көвү гаргъдж. Экнй болн үрлүднй әмд-менд чигн.

## Ахр зәнүгс

\* Гавра портас Ленинград тал „Балтика“ гидг советск керм гарч йовб. Эн кермд нарт делкән багъчудин болн студентирн 6 фестивалыд оч йовцхах 400 делегатнр йовна. Эдн дунд — Французск спортсменмүд, консерваторий төгсгәсн улс, луд дуулдг улс болн французск багъчудин зарм организацин члед йовцхана. \* Бельгин Брюссель балгъснд невропатолог эмчирн нарт делкән конгресс секгдв. Олн орн-нутгудас хойр мингъгын улү делегатнр цуглрхәв. Эдн дотр СССР-н болн народи демократин орн-нутгудин невропатолг улсин делегац бас йовна. \* Эн джилин түрүн өрәлднй Китдт шин 22 промышленн предприятий көдлмшт күңдән орулгдв. Энд Советск Союзин дөнн-нокдәр кегдсн, өдгә ца-

гин техникәр агсгдсн предприятияс. \* Польшин дотр-дундин Министерствин орн-нутган харслтин цергләчир Геннца Вешку нертә американск дәәнә разведкин агентинь бәрв. Кергтә тоот шпионск зәнүгс цуглулдж асад, Западн Берлин орхар йовтлнй, энүг бәрв. Польшин дәәнә харслтин тускар зәнүг авч йовхар седсн илк-гдв. \* Индийлә харгълдж бәәх меджә деерән Пакистан ик тоота церг хурачкдж, энун дотрнй бронетанковый цергс йовдг чигн. Меджә деер бәәз дәәнә цергин биш улсан пакистанна йосн нүлүгәд орн-нутгин хол дотрнй авч одлгә эклчкв.

Цаг зуурин редактор С. КАЛЯЕВ.